



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bořivoje Hájka a soudců Mgr. Radka Kopsy a JUDr. Šárky Hůrkové, Ph.D., ve věci

žalobkyně: [redacted], narozená dne [redacted]
bytem [redacted], [redacted]
zastoupená advokátem Mgr. Michalem Nerudou
sídlem v Pardubicích, náměstí Čs. legií 500

proti
žalovaným: 1) [redacted], narozený dne [redacted]
bytem [redacted], [redacted]
2) **Základní škola a mateřská škola, [redacted], [redacted]**
oba zastoupeni advokátem Mgr. Tomášem Novotným
sídlem v Havlíčkově Brodě, Havlíčkovo nám. 91

o uložení omluvy, o zaplacení 200 000 Kč s příslušenstvím a o vzájemném návrhu na vydání věci

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Chrudimi ze dne 4. března 2019
č. j. 4 C 159/2018 – 89

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadených výrocích I. a II. **potvrzuje.**
- II. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadeném výroku III. **mění** tak, že zamítá vzájemný návrh žalovaného 2), aby byla žalobkyni uložena povinnost vydat žalovanému 2) e-mailovou schránku označenou e-mailovou adresou [redacted]@seznam.cz včetně přístupových údajů.

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted].

- III. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadeném výroku IV. **mění** tak, že žalobkyně je povinna nahradit žalovanému 1) náklady za řízení před okresním soudem ve výši 18 782 Kč k rukám zástupce žalovaného 1) do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadeném výroku V. **mění** tak, že žalobkyně a žalovaný 2) nemají vůči sobě právo na náhradu nákladů za řízení před okresním soudem.
- V. Žalobkyně je povinna nahradit žalovanému 1) náklady odvolacího řízení ve výši 12 150 Kč k rukám zástupce žalovaného 1) do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- VI. Žalobkyně a žalovaný 2) nemají vůči sobě právo na náhradu nákladů za odvolací řízení.

Odůvodnění:

1. Shora uvedeným rozsudkem okresní soud zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala, aby žalovaným byla uložena povinnost zajistit na své náklady v měsíčníku [REDAKCE] zpravodaj uveřejnit omluvy ve znění: „[REDAKCE] se tímto omlouvá [REDAKCE] za to, že opakovaně neoprávněně vnikl do její soukromé e-mailové schránky, a za to, že ji neoprávněně užil v komunikaci se třetími osobami“ (výrok I.), zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala po žalovaných zaplacení 200 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 1. 8. 2015 do zaplacení (výrok II.), uložil žalobkyni povinnost vydat žalovanému 2) e-mailovou schránku označenou e-mailovou adresou [REDAKCE]@seznam.cz včetně přístupových údajů (výrok III.), uložil žalobkyni nahradit žalovanému 1) náklady řízení ve výši 47 822 Kč (výrok IV.) a uložil žalobkyni nahradit žalovanému 2) náklady řízení ve výši 49 822 Kč (výrok V.).
2. Okresní soud rozhodoval o žalobě, v níž žalobkyně tvrdila, že byla ředitelkou Mateřské školy [REDAKCE], a byla z této funkce odvolána k 30. 6. 2015, kdy též došlo ke zřízení žalovaného 2). Žalobkyně jako fyzická osoba zřídila v roce 2003 e-mailovou schránku [REDAKCE]@seznam.cz a používala ji jako jedinou svou e-mailovou schránku k soukromým účelům. Žalovaný 1) byl od 1. 7. 2015 jmenován ředitelem žalovaného 2). Žalovaný 1) v červenci 2015 opakovaně vnikl do uvedené e-mailové schránky žalobkyně a využil e-mailové adresy uložené v tamním adresáři i data uložená v tomto účtu. Žalovaný 1) zkopíroval e-mailové adresy uvedené v adresáři a na všechny rozeslal dne 24. 7. 2015 zprávu, a to tak, že všichni adresáti viděli všechny ostatní adresy.
3. V průběhu řízení žalobkyně navrhla změnu žaloby spočívající jednak v tvrzení, že žalovaný 1) měl číst soukromé zprávy žalobkyně a pak jejich obsah použít v neprospěch žalobkyně, konkrétně měl kontaktovat zaměstnavatele, u něhož se žalobkyně ucházela o zaměstnání, se záměrem žalobkyni poškodit, a jednak ve změně petitu, podle něž měla být žalovanému 1) uložena povinnost omluvit se žalobkyni za to, že četl neoprávněně její soukromé maily. Okresní soud tuto změnu žaloby nepřipustil s tím, že výsledky dosavadního dokazování, jehož rozhodující část byla provedena u prvního jednání, by nemohly být podkladem pro řízení o změně návrhu ve smyslu § 95 odst. 2 o. s. ř..
4. Vzájemný návrh žalovaného 2) pak byl odůvodněn tím, že podle tohoto žalovaného žalobkyně zřídila uvedenou e-mailovou schránku v rámci výkonu povinností vyplývajících z jejího pracovního poměru, tuto soustavně užívala pro oficiální komunikaci Mateřské školy [REDAKCE], a uvedená e-mailová schránka je tak ve vlastnictví žalovaného 2).
5. Okresní soud po skutkové stránce dospěl k závěru, že žalobkyně jako ředitelka Mateřské školy [REDAKCE] 8. 6. 2003 zaregistrovala e-mailovou adresu [REDAKCE]@seznam.cz. Tuto adresu používala nejméně od roku 2004 jako jedinou e-mailovou adresu Mateřské školy [REDAKCE] v komunikaci týkající se záležitostí mateřské školy, tuto adresu také uváděla na různých oficiálních dokumentech mateřské školy, a to jak v době, která předcházela zaregistrování domény [REDAKCE].cz (k tomu došlo na konci roku 2010), tak v době po provedení této registrace.

Z adresy [REDACTED]@seznam.cz také žalobkyně jako ředitelka mateřské školy komunikovala, např. se školským odborem krajského úřadu. Nebylo zjištěno, že žalobkyně pro tuto komunikaci v rámci výkonu funkce ředitelky, příp. v oficiálních dokumentech mateřské školy, používala jinou e-mailovou adresu. Žalobkyně uvedenou adresu používala též pro svou soukromou korespondenci.

6. Ke dni 1. 7. 2015 došlo ke sloučení Mateřské školy [REDACTED] a Základní školy [REDACTED]. V důsledku toho byla žalobkyně odvolána z funkce ředitelky Mateřské školy [REDACTED], což jí bylo oznámeno dopisem ze dne 25. 3. 2015.
7. Žalovaný 1) si počátkem července 2015 zjednal přístup do e-mailové schránky [REDACTED]@seznam.cz, heslo neznal, využil možností systému a postupoval tak, jako by heslo zapomněl. Předmětnou e-mailovou schránku považoval za oficiální e-mail Mateřské školy [REDACTED], nepovažoval ji za schránku žalobkyně. Žalovaný 1) si z předmětné schránky přeposlal dvě faktury, nahlédl do e-mailů adresátů z Pardubického kraje, odboru školství. Do schránky vstoupil dne 2. 7. 2015, pak obden kontroloval poštu potřebnou ke správě organizace. Dopisem zástupce žalovaného 2) ze dne 15. 7. 2015 byla žalobkyně vyzvána k tomu, aby žalovanému 2) nejpozději do 21. 7. 2015 předala přístupové údaje ke schránce [REDACTED]@seznam.cz a neužívala tuto adresu nadále k soukromým účelům. Následně se žalovaný 1) přihlásil do schránky dne 16. 7. 2015. Žalovaný 1) rovněž rozeslal dne 24. 7. 2015 z e-mailové schránky [REDACTED]@[REDACTED].cz na všechny adresy z adresáře e-mailové schránky [REDACTED]@seznam.cz zprávu o tom, aby pro další komunikaci se školou nepoužívaly adresu [REDACTED]@seznam.cz a používaly již výhradně doménové adresy ...@[REDACTED].cz. Syn žalobkyně jako jeden z adresátů vyjádřil rozhořčení nad počínáním žalovaného 1).
8. Uvedený skutkový stav posoudil okresní soud podle § 489 a § 496 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též o. z.), a dospěl k následujícím závěrům. Předmětná e-mailová schránka [REDACTED]@seznam.cz patří žalovanému 2). Poukázal na to, že spojení „[REDACTED]“ jednoznačně představuje zkratku Mateřská škola [REDACTED], žalobkyně adresu registrovala v době, kdy působila jako ředitelka mateřské školy a uvedená adresa byla uváděna na oficiálních dokumentech mateřské školy. Tyto tři důvody ve svém souhrnu vedly okresní soud k závěru, že uvedená e-mailová schránka, resp. právo užívat tuto schránku náleží žalovanému 2), který je právním nástupcem Mateřské školy [REDACTED]. Jinak řečeno, tato e-mailová schránka je předmětem vlastnictví žalovaného 2). Za těchto okolností nemůže být vniknutí do schránky a využití adres v adresáři žalovaným 1) jako ředitelem žalovaného 2) ničím protiprávním. Nadto žalovaný 1) použil adresy v adresáři pouze k informativnímu sdělení neutrální povahy, které žalobkyni nijak neškodí. Proto okresní soud vyhověl vzájemné žalobě, jíž by navíc vyhověl i tehdy, pokud by žalovaný 2) měl pouhé právo předmětnou e-mailovou schránku užívat. Podle okresního soudu je přitom nepochybné, že doména seznam.cz patří společnosti Seznam, a.s.
9. Argumentaci rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 3407/2010 okresní soud odmítl s poukazem na změnu právní úpravy ohledně věci v právním smyslu od 1. 1. 2014. Dále okresní soud uvedl, že vzhledem k tomu, že se v daném případě jedná o vlastnické právo, nemůže být důvodná žalobkyní vznesená námitka promlčení, vlastnické právo se totiž nepromlčuje (§ 614 o. z.). Rovněž podle okresního soudu nebylo podstatné, že v roce 2003 Mateřská škola [REDACTED] neměla právní subjektivitu. Podle okresního soudu nepochybně právní subjektivitu měl její zřizovatel, tedy Obec [REDACTED]. Užívací právo k této schránce tak tehdy vzniklo obci, následně přešlo na Mateřskou školu [REDACTED] poté, co subjektivitu získala, a následně potom na žalovaného 2) jako právního nástupce Mateřské školy [REDACTED]. Rovněž podle okresního soudu nemá pro otázku vlastnického práva ke schránce význam skutečnost, že žalobkyně používala adresu [REDACTED]@seznam.cz i k soukromým účelům.
10. O nákladech řízení rozhodl okresní soud podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též o. s. ř.). Žalovaní měli plný úspěch ve věci, mají proto právo na náhradu

nákladů řízení, a to u každého z nich za odměnu advokáta za pět úkonů právní služby, odměna za jeden úkon ve výši 7 280 Kč, za pět paušálních náhrad hotových výdajů advokáta po 300 Kč, polovinu jízdného a polovinu náhrady za ztrátu času advokáta na cestě, DPH z odměny a náhrad advokáta v sazbě 21%, a u žalovaného 2) ještě za zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč.

11. Proti uvedenému rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání. Namítala, že okresní soud nesprávně posoudil otázku, kdo je jediným oprávněným uživatelem předmětné e-mailové schránky. Podle žalobkyně tato e-mailová schránka patří vlastníku domény e-mail.seznam.cz, tedy společnosti Seznam.cz, a.s., a registrovaný uživatel má pouze právo tuto schránku užívat, jež mu vzniklo v souladu se smluvními podmínkami tohoto vlastníka provedenou registrací. Tuto registraci provedla žalobkyně jako fyzická osoba (přesněji řečeno ji provedl její syn na její žádost, v době, kdy takto zřizoval e-mailové schránky i pro další členy rodiny), proto je žalobkyně oprávněným uživatelem předmětné e-mailové schránky. Na tom nic nemění fakt, že tuto adresu občas používala pro účely komunikace svého zaměstnavatele. Postavení žalobkyně jako oprávněného uživatele však neumožňuje, aby žalovanému 2) vydala něco, co jí nepatří, a rozsudek okresního soudu je tak ve výroku III. nevykonatelný.
12. Žalobkyně dále obsáhle argumentovala k povaze internetové domény, zejména s poukazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 3407/2010 a nařízení Komise (ES) č. 874/2004, s tím, že právo k doméně není právem vlastnickým. Poukázala na to, že adresa [redacted]@seznam.cz ve třetích osobách nemůže navodit dojem, že jde o adresu Mateřské školy [redacted], neboť neobsahuje slova „mateřská škola“ či jejich variace. Tuto adresu žalobkyně používala jako svou jedinou soukromou e-mailovou adresu, registraci provedl jejím jménem její syn. V době registrace, tj. v roce 2003, Mateřská škola [redacted] neměla vůbec potřebu používat e-mail. V době, kdy potřeba internetové komunikace vyvstala, což bylo v roce 2010, byla zřízena oficiální doména www.[redacted].cz a od ní odvozené e-mailové schránky. Rovněž v roce 2003 neměla Mateřská škola [redacted] právní subjektivitu, do rejstříku škol byla zapsána až od 1. 1. 2005. Ničím pak nebyl prokázán závěr okresního soudu, že v roce 2003 byla zřizovatelem Mateřské školy [redacted] Obec [redacted]; do zápisu školy do rejstříku škol byly přitom tyto součástí státní správy.
13. Žalobkyně okresnímu soudu vytýkala, že neprovedl výslech jejího syna k okolnostem zřízení předmětné e-mailové schránky, že pominul, že žalobkyně předala ke dni 30. 6. 2015 veškeré listiny a dokumenty vztahující se k Mateřské škole [redacted], že sám žalovaný 1) souhlasil s předáním přístupových údajů k předmětné e-mailové schránce žalobkyni policií, která dospěla k závěru, že žalobkyně je oprávněnou uživatelkou této schránky, a pominul i zásah do práva žalobkyně na ochranu osobnosti i porušení listovního tajemství ve smyslu článků 10 a 13 Listiny základních práv a svobod a § 86 o. z., k čemuž poukázala i na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 321/06. Okresní soud se rovněž řádně nevypořádal s argumentací žalobkyně založenou na rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů ohledně obdobného případu. Také měla žalobkyně za to, že ze strany žalovaných šlo o zjevné zneužití práva a o jednání v rozporu s dobrými mravy. Žalobkyně též namítla promlčení nároku žalovaného 2) ohledně „vydání“ předmětné schránky.
14. Žalobkyně měla za to, že její procesní postup, zejména při jednání okresního soudu dne 7. 1. 2019, nesměřoval ke změně žaloby, nýbrž pouze k uplatnění eventuálního petitu na základě týchž skutkových tvrzení. Pokud okresní soud nepřipustil uplatnění eventuálního petitu, zasáhl do práva žalobkyně na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod.
15. Konečně měla žalobkyně za to, že okresní soud též nesprávně stanovil náhradu nákladů řízení, neboť podle § 9 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. je v daném případě tarifní hodnotou věci částka 50 000 Kč, takže odměna za jeden úkon právní služby činí 3 100 Kč. Žalobkyně proto navrhla, aby krajský soud změnil rozsudek okresního soudu a žalobě vyhověl a zamítl vzájemný návrh, eventuálně aby rozsudek okresního soudu zrušil a vyvrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení.

16. Žalovaní se k odvolání vyjádřili tak, že okresní soud správně zjistil skutkový stav věci a tento i správně posoudil po právní stránce. Uvedli, že právní závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 3407/2010 jsou překonané v důsledku změny právní úpravy, konkrétně poukázali na znění ustanovení § 489 a § 496 o. z. Z těchto ustanovení plyne, že právo k e-mailové schránce je věcí nehmotnou. Okresní soud též správně posoudil otázku vlastníka této e-mailové schránky. Rovněž odkaz žalobkyně na nařízení Komise (ES) č. 874/2004 je nepřipadný, neboť toto nařízení stanoví obecná pravidla a funkce domény .eu a zásady, jimiž se řídí registrace domén. Na problematiku e-mailových schránek se nevztahuje. Obdobně pak je nepřipadná i argumentace žalobkyně týkající se ochrany osobních údajů. Žalovaní navrhli potvrzení rozsudku okresního soudu.
17. Krajský soud přezkoumal odvoláním napadený rozsudek, a to jak z pohledu odvolacích námitek, tak ze všech ostatních přípustných odvolacích důvodů, byť v odvolání neuvedených (§ 212a odst. 1 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně proti výrokům I. a II. rozsudku není opodstatněné, zatímco proti výrokům III., IV. a V. rozsudku opodstatněné je.
18. Krajský soud předně uvádí, že okresní soud nepochybil, pokud považoval procesní aktivitu žalobkyně obsaženou v podání ze dne 1. 1. 2019 ve spojení s přednesy učiněnými u jednání ze dne 7. 1. 2019 za návrh na změnu žaloby, a tuto správně nepřipustil (resp. proti tomuto jeho rozhodnutí nebyl ani přípustný žádný opravný prostředek a nepodléhá ani přezkumu v rámci řízení o odvolání proti rozsudku). Předmět řízení je v občanském řízení sporném ve smyslu § 79 odst. 1 o. s. ř. vymezen jednak skutkem (vyličením rozhodujících skutečností, a to v takovém rozsahu, který umožňuje jednoznačnou individualizaci skutku, a z něhož lze dovodit, o jaký právní poměr žalobce opírá svůj nárok – srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 2 Odon 154/97), a dále žalobním petitem, tj. uvedením toho, čeho se žalobce svou žalobou domáhá. Vymezením toho, čeho se žalobce domáhá, je pak soud vázán v tom smyslu, že podle § 153 odst. 2 o. s. ř. může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jen tehdy, jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.
19. Oproti skutku vymezenému v žalobě žalobkyně uplatnila při jednání dne 7. 1. 2019 zjevně tvrzení o skutku novém, sice navazujícím na skutek již uplatněný, nicméně přesto zřetelně odlišný. V žalobě vymezené jednání žalovaného 1), tj. „vniknutí do e-mailové schránky“ či „využití osobní e-mailové adresy a dat uložených v e-mailovém účtu“, specifikované jako zkopírování e-mailových adres a rozeslání e-mailů na ně, v sobě nezahrnuje později tvrzené „nahlížení do osobních zpráv žalobkyně“ a zejména pak „kontaktování nového zaměstnavatele žalobkyně s cílem žalobkyni poškodit.“ Kromě odlišnosti skutku pak žalobkyně požadovala též odlišný nárok, a sice omluvu za to, že žalovaný 1) četl soukromé e-maily žalobkyně. Proto okresní soud správně rozhodl rozsudkem pouze o skutku i požadavku uplatněném žalobkyní v žalobě, a jen v tomto rozsahu pak krajský soud rozsudek okresního soudu přezkoumával. Nepřipustění změny žaloby v tomto případě není vadou řízení, v jejímž důsledku by bylo třeba podle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. rozsudek okresního soudu zrušit a věc vrátit okresnímu soudu k dalšímu řízení.
20. Okresní soud vcelku správně a v potřebném rozsahu zjistil skutkový stav věci, takže jeho závěry popsané ve stručnosti výše krajský soud převzal. Krajský soud nicméně částečně zopakoval a částečně doplnil dokazování týkající se zřízení předmětné e-mailové schránky. Takto ze zprávy společnosti Seznam.cz a.s. zjistil, že podle registračních údajů vztahujících se k předmětné e-mailové schránce byla tato schránka založena dne [REDAKCE], jako uživatel je uvedena [REDAKCE], avšak tento údaj se mohl při založení schránky lišit (společnost Seznam.cz a.s. změny údajů neeviduje). Podle smluvních podmínek společnosti Seznam.cz a.s. se těmito podmínkami řídí práva a povinnosti uvedené společnosti a uživatelů jednotlivých služeb touto společností poskytovaných, jak jsou ve smluvních podmínkách popsán, včetně serveru E-mail.cz. Každý

uživatel je povinen vytvořit si uživatelský účet tvořený uživatelským jménem ve tvaru e-mailové adresy a heslem. Pravdivost údajů zadaných uživatelem není ověřována.

21. Pokud žalobce vytýkal okresnímu soudu, že neprovedl některé důkazy, pak skutková zjištění, která z nich měla být podle žalobkyně učiněna, nebyla vzhledem k níže uvedeným právním závěrům relevantní; proto je krajský soud také neprovedl.
22. Podle § 32 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění platném a účinném do 31. 12. 2013 (dále též obč. zák.) nevyplývá-li z právního úkonu, že někdo jedná za někoho jiného, platí, že jedná vlastním jménem.
23. Na základě výše uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že oprávněným uživatelem předmětné e-mailové schránky je žalobkyně. Vedení e-mailové schránky je službou informační společnosti ve smyslu § 2 písm. a) zák. č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti. Tato služba je (a byla i před účinností zák. č. 480/2004 Sb.) poskytována na smluvním základu – smlouva je mezi společností Seznam.cz a.s. a uživatelem uzavřena v okamžiku registrace uživatele. Pokud při registraci žalobkyně neuvedla, že jedná jménem jiného (což z ničeho nevyplývá a ostatně příslušný elektronický registrační formulář ani nic takového neumožňuje), pak platilo, že jednala vlastním jménem, a stala se tak účastníkem příslušné smlouvy.
24. V řízení pak nebylo tvrzeno a ani nevyšlo najevo nic, z čeho by bylo možno usuzovat, že práva a povinnosti žalobkyně ze smlouvy se společností Seznam.cz a.s. přešla na kteréhokoli právního předchůdce žalovaného 2). Tvar e-mailové adresy či jakýkoli následný způsob užívání předmětné e-mailové schránky, o něž především okresní soud opřel svůj závěr o vlastnictví e-mailové schránky, nemůže na otázce oprávněného uživatele nic změnit. Dokonce je bez významu i to, zda žalobkyně při zřízení předmětné e-mailové schránky jednala v rámci plnění svých pracovních povinností. Nedala-li vůči společnosti Seznam.cz a.s. nijak najevo, že jedná jménem svého zaměstnavatele (ať již jím v roce 2003 byl jakýkoli subjekt), pak byla uzavřenou smlouvou vázána ona sama.
25. Podle § 81 odst. 1 o. z. chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého. Podle odst. 2 ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.
26. Podle § 93 zák. č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, použít adresu elektronické pošty pro odeslání zprávy nebo zpráv třetím osobám bez souhlasu držitele této adresy elektronické pošty je zakázáno.
27. Porušení zákazu uvedeného v § 93 zák. č. 127/2005 Sb. je přestupkem (§ 118 a § 119 cit. zák.).
28. Vzhledem k výše uvedenému, žalovaný 1) si tím, že bez souhlasu žalobkyně získal přístupové údaje k předmětné e-mailové schránce, do této se opakovaně přihlásil a využil tamního adresáře k rozeslání e-mailů, počínal nepochybně protiprávně. V uvedeném případě bylo užití e-mailové schránky a adresáře v něm obsaženého neoprávněným zásahem do práva žalobkyně na soukromí, a bylo též porušením výše citovaného § 93 zák. č. 127/2005 Sb..
29. K otázce pasivní legitimace žalovaných, resp. jejich odpovědnosti za předmětný protiprávní zásah, uvádí krajský soud následující.
30. Podle § 2914 věta první o. z. kdo při své činnosti použije zmocněnce, zaměstnance nebo jiného pomocníka, nahradí škodu jím způsobenou stejně, jako by ji způsobil sám.
31. Podle § 167 o. z. právníkem osobu zavazuje protiprávní čin, kterého se při plnění svých úkolů dopustil člen voleného orgánu, zaměstnanec nebo jiný její zástupce vůči třetí osobě.
32. Podle dřívějšího ustanovení § 420 odst. 2 zák. č. 40/1964 Sb. platilo, že „škoda je způsobena právníkem osobou, anebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které

k této činnosti použili. Tyto osoby samy za škodu takto způsobenou podle tohoto zákona neodpovídají; jejich odpovědnost podle pracovněprávních předpisů není tím dotčena.“ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, nemá výslovné ustanovení, které by vylučovalo odpovědnost zaměstnance či osoby v obdobném postavení za újmu, kterou způsobil při výkonu činnosti pro zaměstnavatele či osobu v obdobném postavení.

33. Názory na to, zda přijetím nového občanského zákoníku skutečně došlo k obsahové změně při posuzování odpovědnosti „použité osoby“ za újmu způsobenou při činnosti, k níž byla „použita“ jinou osobou, se v právní nauce různí. Tak v díle Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, je uvedeno, že ke změně došlo; nyní se může poškozený domáhat náhrady újmy nejen na nadřízeném, ale i přímo na jeho pomocníkovi, což vyplývá např. též z § 2915 odst. 2. I toto dílo však uznává, že výjimkou je postavení zaměstnance. Zákoník práce totiž omezuje povinnost zaměstnance hradit újmu, kterou způsobil zaměstnavateli zaviněním z nedbalosti (§ 257 odst. 2 zák. práce). Pokud by byl zaměstnanec k náhradě povinen přímo, tento limit by byl obejit, což by popřelo ochranu, kterou mu zákoník práce poskytuje. Pro zaměstnance tak i nadále platí, že újmu, kterou způsobil jako pomocníci zaviněním z nedbalosti, nejsou povinni přímo nahradit.
34. Naproti tomu komentář obsažený v právním systému ASPI k § 2914 uvádí, že s ohledem na historickou tradici českého civilního práva se kloní k tomu, že ke změně nedošlo, že právo na náhradu škody vůči pomocné osobě vznikne obecně (tedy nejen u zaměstnance) pouze v případech excesu, tedy hrubé nedbalosti či úmyslu, které vybočují z výkonu činnosti, jímž byla pomocná osoba pověřena.
35. Krajský soud se v této otázce kloní spíše k prvnímu z uvedených závěrů, a to s ohledem na ustanovení § 6 o. z., podle nichž každý má povinnost jednat v právním styku poctivě, a nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Není na místě, aby se vůči poškozenému zprostil škůdce své odpovědnosti jen proto, že jednal v rámci činnosti jiné osoby. Naopak poškozený, tj. ten, do jehož práv bylo neoprávněně zasaženo, bude při tomto výkladu v lepším postavení. Nicméně na otázky odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnancem při výkonu práce pro zaměstnavatele platí závěry uvedené výše o odpovědnosti zaměstnance. Jinak řečeno, dřívější judikatura týkající se posuzování tzv. excesu zaměstnance je na tento případ použitelná.
36. V daném případě žalovaný 1) měl a podle přesvědčení krajského soudu i z objektivního hlediska mohl mít za to, že předmětná e-mailová schránka patří žalovanému 2), a že je oprávněn do ní vstoupit. K tomu lze poukázat na rozsáhlé skutkové závěry okresního soudu o tom, že v době, kdy byla žalobkyně ředitelkou Mateřské školy [REDAKCE], byla tato e-mailová adresa uváděna touto mateřskou školou jako e-mailová adresa pro styk s mateřskou školou (a ostatně i na to, že i okresní soud z těchto skutečností dovodil právní závěr, že oprávněným uživatelem předmětné e-mailové schránky je žalovaný 2)).
37. Toto přesvědčení žalovaného 1) pak nepochybně bylo podpořeno i skutečností, že v předmětné e-mailové schránce nalezl také zprávy od třetích osob týkající se mateřské školy. Následně, po podání vysvětlení na policii, pak žalovaný 1) využil adresáře dané e-mailové schránky k rozeslání zprávy o tom, že daná e-mailová adresa nemá být adresáty zprávy nadále užívána pro komunikaci s mateřskou školou. Krajský soud zcela souhlasí se závěrem okresního soudu, že taková zpráva nebyla pro žalobkyni nijak poškozující. V tomto jednání žalovaného 1) nelze podle krajského soudu spatřovat žádný exces z výkonu práv a povinností žalovaného 1) coby ředitele žalovaného 2). Žalovaný 1) zjevně svým jednáním ani nesledoval své soukromé zájmy, ani nelze výše popsané jednání považovat za úmyslné poškozování žalobkyně. Proto žalovaný 1) není ve vztahu k požadované omluvě a zaplacení zadostiučinění pasivně legitimován.

38. Co se týče žalovaného 2), ten pasivně legitimován je, tedy odpovídá za protiprávní vniknutí do e-mailové schránky žalobkyně a za využití jejího adresáře shora popsáným způsobem. Přesto žaloba není důvodná ani vůči tomuto žalovanému.
39. Podle § 2894 odst. 2 o. z. nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon. V takových případech se povinnost nahradit nemajetkovou újmu poskytnutím zadostiučinění posoudí obdobně podle ustanovení o povinnosti nahradit škodu.
40. Podle § 2951 odst. 2 o. z. nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.
41. Podle § 2956 o. z. vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.
42. Předně je soud ve smyslu § 153 odst. 2 o. s. ř. vázán žalobou, jak je již uvedeno výše, tzn. může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jen tehdy, jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky. V případě omluvy a odčinění nemajetkové újmy zákon žádný způsob vypořádání vztahu mezi účastníky nestanoví. Žalobce se přitom i proti žalovanému 2) domáhal omluvy, podle níž se omlouval nikoli žalovaný 2), nýbrž [REDAKCE]. Žalobkyně nenavrhla změnu žaloby v tomto směru ani poté, kdy byla krajským soudem na uvedenou skutečnost upozorněna. Již z tohoto důvodu nemohlo být žalobě na omluvu v navrhovaném znění vůči žalovanému 2) vyhověno.
43. Dále Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 2919/2006 uvedl, že „žaloba fyzické osoby, která se domáhá morálního zadostiučinění za neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti, musí vždy znít na určitou formu tohoto zadostiučinění. Pokud soud shledá, že navržená forma morálního zadostiučinění není přiměřená a žaloba není odpovídajícím způsobem upravena, žalobu zamítne. Při úvaze o přiměřenosti požadovaného morálního zadostiučinění za neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti musí soud vyjít z celkové povahy i z jednotlivých okolností konkrétního případu (musí přihlédnout např. k intenzitě, povaze a způsobu neoprávněného zásahu, k charakteru a rozsahu zasažené hodnoty osobnosti, k trvání i šíři ohlasu a k vlivu vzniklé nemajetkové újmy na postavení a uplatnění postižené fyzické osoby ve společnosti).“
44. K těmto závěrům se Nejvyšší soud opakovaně přihlásil např. v rozhodnutích sp. zn. 30 Cdo 2062/2015 nebo 25 Cdo 4685/2018, v němž již pro věc posuzovanou podle § 2956 o. z. dodal, že pro otázku hodnocení pocíťování a prožívání neoprávněného zásahu není rozhodující čistě subjektivní vnímání újmy poškozeným. O snížení důstojnosti postižené fyzické osoby či její vážnosti ve společnosti ve značné míře půjde pouze tam, kde za konkrétní situace, za které k neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby došlo, jakož i s přihlédnutím k dotčené fyzické osobě, lze spolehlivě dovodit, že by nastalou nemajetkovou újmu vzhledem k intenzitě a trvání nepříznivého následku spočívajícího ve snížení její důstojnosti či vážnosti ve společnosti, pocíťovala jako závažnou zpravidla každá fyzická osoba nacházející se na místě a v postavení postižené fyzické osoby.
45. Krajský soud je toho názoru, že předmětný neoprávněný zásah do práv žalobkyně mohl objektivně snížit její vážnost či důstojnost jen vůči osobám, které se o něm vůbec dozvěděly, což byli zejména adresáti uvedení v adresáři předmětné e-mailové schránky. Zjevně se pak nejednalo o okruh ani přibližně obdobný okruh osob, na které by měla dopad žalobkyní požadovaná publikace omluvy v měsíčníku [REDAKCE] zpravodaj. Nelze též přehlédnout, že žalobkyně se omluvy za předmětný zásah začala domáhat až takřka tři roky poté, kdy k němu došlo, a kdy žalovaní upustili od užívání předmětné e-mailové schránky (srov. § 82 odst. 1 o. z.). Vyhovění

žalobě na požadované zveřejnění omluvy by tak po několika letech pro velkou většinu čtenářů měsíčníku [REDAKCE] zpravodaj znamenalo první informaci o tom, že k nějakému zásahu do práv žalobkyně vůbec došlo. Taková omluva by podle názoru krajského soudu objektivně nevedla k odčinění újmy způsobené žalobkyní.

46. Konečně požadovaná peněžní satisfakce, nadto ve výši 200 000 Kč, je vzhledem k výše popsáným okolnostem případu zcela nepřiměřená. Vhodně formulovaný požadavek na omluvu by byl zcela postačující k odčinění újmy na straně žalobkyně.
47. Rozsudek okresního soudu ve věci samé je tedy ve výrocích I. a II. správný. Z těchto důvodů proto krajský soud podle § 219 o. s. ř. potvrdil uvedené výroky rozsudku okresního soudu tak, jak je uvedeno výše. Naopak výrok III. rozsudku okresního soudu správný není, proto jej krajský soud podle § 220 odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř. změnil tak, že vzájemný návrh žalovaného 2) zamítl.
48. Okresní soud dále rozhodl nesprávně o náhradě nákladů řízení; navíc vzhledem ke změně výroku III. rozsudku okresního soudu musel krajský soud ve smyslu § 224 odst. 2 o. s. ř. znovu rozhodnout o náhradě nákladů za řízení před okresním soudem mezi žalobkyní a žalovaným 2).
49. Ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 2) lze mít po změně rozsudku za to, že oba účastníci byli ve stejném rozsahu úspěšní i neúspěšní (žalobkyně neuspěla s požadavkem na omluvu a zaplacení přiměřeného zadostiučinění, žalovaný 2) s požadavkem na vydání e-mailové schránky). Proto krajský soud podle § 142 odst. 2 ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. rozhodl, že žádný z těchto účastníků nemá právo na náhradu nákladů za řízení před okresním soudem. Tytéž závěry lze pak učinit i ohledně náhrady nákladů odvolacího řízení mezi těmito účastníky.
50. Ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 1) nedošlo co do úspěchu ve věci samé v odvolacím řízení k žádné změně, žalobkyně byla neúspěšná se svou žalobou i s odvoláním proti výrokům I. a II. rozsudku okresního soudu. Žalovaný 1) má proto podle § 142 odst. 1 o. s. ř., ve vztahu k odvolacímu řízení pak ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř., právo na náhradu nákladů řízení v plném rozsahu. Okresní soud však přehlédl, že vyhláška č. 177/1996 Sb. má speciální ustanovení § 9 odst. 4 písm. a) o věcech týkajících se osobnostních práv (...) s návrhem na náhradu nemajetkové újmy, kde je tarifní hodnotou částka 50 000 Kč, bez ohledu na to, v jaké výši je náhrada nemajetkové újmy požadována. Při zastupování dvou osob v této věci tak podle § 7 a § 12 odst. 4 cit. vyhlášky činí odměna za jeden úkon právní služby advokáta připadající na žalovaného 1) částku 2 480 Kč.
51. Žalovanému 1) tak náleží za řízení před okresním soudem náhrada za odměnu advokáta za pět úkonů právní služby ve výši celkem 12 400 Kč, pět paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč, polovina cestovného a náhrady za ztrátu času advokáta na cestě, jak je vyčíslil okresní soud, tj. 1 022 Kč a 600 Kč, vše navýšeno o DPH v sazbě 21%, celkem tedy 18 782 Kč.
52. Za odvolací řízení náleží žalovanému 1) náhrada za odměnu advokáta za tři úkony právní služby (sepis vyjádření k odvolání, účast u dvou jednání krajského soudu) ve výši celkem 7 440 Kč, tři paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč, polovina cestovného a náhrady za ztrátu času advokáta na cestě při trase Havlíčkův Brod – Pardubice a zpět, celkem za obě cesty 284 km a 16 půlhodin, osobním automobilem s celkovou náhradou 6,345 Kč/km, tj. ve výši 901 Kč cestovné a 800 Kč náhrady za ztrátu času, vše navýšeno o DPH v sazbě 21%, celkem tedy 12 150 Kč.
53. Podle § 149 odst. 1 o. s. ř. jsou náklady řízení splatné k rukám advokáta. Lhůta k plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 o. s. ř., neboť krajský soud neshledal důvody pro stanovení lhůty delší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno za podmínek uvedených v § 237 a § 238 o. s. ř. podat dovolání do dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení. Dovolání se podává dvojmo k Okresnímu soudu v Chrudimi. O přípustnosti dovolání a o dovolání samém rozhoduje Nejvyšší soud.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat splnění návrhem na soudní výkon rozhodnutí či exekuci.

Pardubice 5. prosince 2019

JUDr. Bořivoj Hájek v. r.
předseda senátu